

ศูนย์ศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

1. ศูนย์ศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

โดย...สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ภาพที่ 1 ภายในศูนย์ศึกษาการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ

2.โครงการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และส่งเสริมกิจกรรมโครงการตามแนวพระราชดำริ

ภาพที่ 2 ภาพฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

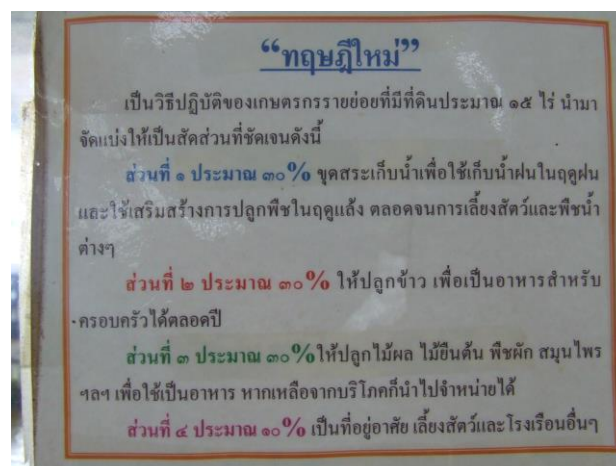

ภาพที่ 3 เครื่องฉายโครงการพระราชดำริ

ภาพที่ 4 กังหันน้ำชัยพัฒนาและเครื่องตะบันน้ำ

3. เศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

4. โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมไผ่

4.1 ดอกไผ่เขียว

4.2 ไผ่น้ำเต้า

4.3 ไผ่บงหวาน

4.4 ไผ่ตง

4.5 ไผ่ป่า

4.6 ไผ่หก

4.7 ไผ่ไร่

4.8 ไผ่ซาง

4.9 ไฟฟ้าหลวม

4.10 ไผ่รวก

4.11 ไผ่บง

4.12 ไฟฟ้าทอง

4.13 ไผ่มาจุหรือไผ่ตงใต้หวัน

5. บ้านจำลอง

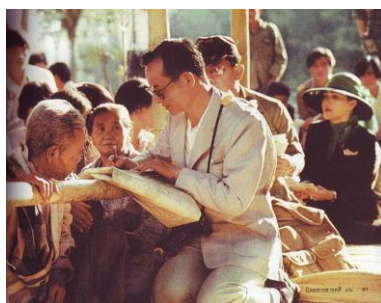
7. ภายในศูนย์ศึกษาการเรียนรู้ตามพระราชดำริของสถาบันวิจัยและพัฒนา

8. กิจกรรมโครงการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ลำดับ	วันที่	กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	สถานที่จัดกิจกรรม
1	1 – 7 ธ.ค. 2554	จัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องใน โอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ ชนมพรรษา 7 รอบ	ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป	หอประชุมชุมทอง วิไล มหาวิทยาลัย ราชภัฏเลย
2	30 พ.ค. 2555	ประชุมปรึกษาหารือการดำเนินงานและ การพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน ประจำปี 2555	ครูใหญ่และ ตัวแทนโรงเรียน ตำรวจตระเวน ชายแดน 7 แห่ง จำนวน 14 คน	ห้องประชุมชั้น 4 อาคาร 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย
3	8 มิ.ย. 2555	ประชุมปรึกษาหารือการดำเนินงานและ การพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน ประจำปี 2555 (ครั้งที่ 2)	ครูโรงเรียน ตชด. 7 แห่ง จำนวน 7 คน	ห้องประชุมชั้น 4 อาคาร 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย
4	6 ส.ค. 2555	ประชุมเตรียมความพร้อมคณะกรรมการ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอัน เนื่องมาจากพระราชดำริฯ	คณะกรรมการใน มหาวิทยาลัย จำนวน 9 คน	ห้องประชุมชั้น 4 อาคาร 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย
5	20 ส.ค. 2554	ประชุมคณะกรรมการดำเนินโครงการ อนุรักษ์พันธุกรรมพืช	คณะกรรมการ และตัวแทนจาก โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช จำนวน 16 คน	ห้องประชุมสภา ชั้น 8 อาคารเรียนรวม 8 ชั้น มหาวิทยาลัยราช ภัฏเลย
6	30 ส.ค.55 – 2 ก.ย.256	อบรมเพื่อพัฒนาครูโรงเรียนตำรวจ ตระเวนชายแดน	ครูโรงเรียน ตชด. 7 แห่ง จำนวน 40 คน	ห้องประชุมศูนย์ วิทยาศาสตร์ ชั้น 1 และห้องประชุม อาทิติย์ กำลังเอก อาคารวิทยุการ ชั้น 5
7	29 เม.ย. 2556	ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับ โครงการตำรวจตระเวนชายแดน ประจำปีงบประมาณ 2556	ครูโรงเรียน ตชด. 7 แห่ง จำนวน 9 คน	ห้องประชุมชั้น 4 อาคาร 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏ เลย

9.ตามรอยพ่อหลวง พ่อพระแห่งแผ่นดิน

9.1 ความเป็นมาของศูนย์การศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักเป็นอย่างดีว่าพื้นที่นับล้านไร่ในภูมิภาคต่างๆ มีปัญหาและขาดความอุดมสมบูรณ์ จึงพระราชทานพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริขึ้น โดยให้จัดตั้งอยู่ในพื้นที่ดินที่มีปัญหา ให้การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นตัวอย่างโดยเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรสมบูรณ์แบบ เพื่อเป็นแหล่งรายได้เสริมศูนย์พัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีจำนวนทั้งสิ้น 6 ศูนย์

9.2 แนวทางและวัตถุประสงค์ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

9.2.1 การแก้ปัญหาตามสภาพความเป็นจริงและเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาต่างๆ แปรเปลี่ยนไปตามสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

9.2.2 การแลกเปลี่ยนสื่อสารระหว่างนักวิชาการนักปฏิบัติและประชาชน การศึกษาค้นคว้าทดลองวิจัยต่างๆ ที่ได้ผลแล้ว ควรจะนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

9.2.3 การพัฒนาแบบผสมผสาน ศูนย์ศึกษาฯ แต่ละแห่งจะเป็นแบบจำลองพื้นที่และรูปแบบการพัฒนาที่ควรจะเป็นในพื้นที่ลักษณะหนึ่งๆ นั้น จะสามารถจะประโยชน์อย่างเต็มที่โดยวิธีใดบ้าง โดยให้แต่ละสาขาเป็นประโยชน์เกื้อหนุนกับการพัฒนาสาขาอื่นๆ ด้วย

9.2.4 การประสานงานระหว่างหน่วยราชการ แนวทางการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาพัฒนาฯ ทุกแห่ง เน้นการประสานงาน การประสานแผนและการจัดการระหว่างกรม กอง และส่วนราชการต่างๆ ให้เป็นจริงเกิดขึ้น

9.2.5 เป็นศูนย์รวมในการให้บริการประชาชนเพื่อให้ได้รับความสะดวกและประสิทธิภาพในการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์สูงสุด

9.3 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในปัจจุบันศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีอยู่ทั้งหมด 6 ศูนย์ กระจายอยู่ในภาคต่างๆ ทั้ง 4 ภาค ดังนี้คือ

9.3.1 .ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส เป็นศูนย์ที่มี เป้าหมายในด้านการศึกษาวิจัยดินพรุในภาคใต้ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านเกษตรกรรมให้ได้มากที่สุด

9.3.2 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เป็นศูนย์ที่มีเป้าหมายในด้านพัฒนาอาชีพต่างๆ ทั้งทางเกษตรอุตสาหกรรมใน คริวเรือนและการพัฒนาหมู่บ้านตัวอย่าง

9.3.3 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นศูนย์ที่มีเป้าหมายใน การศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้านประมงชายฝั่ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต เพื่อการพึ่งตนเองในระยะยาว

9.3.4 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ งานหลักของศูนย์ คือ การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบที่เหมาะสมของการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธารเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจรวมทั้งรูปแบบการพัฒนาต่างๆ ที่ทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

9.3.5 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ศูนย์นี้มุ่งเน้นการศึกษาแนว ทางวิธีการที่จะพัฒนาฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม โดยพยายามหาวิธีการ จะให้เกษตรกรมีส่วนในการปลูกปรับปรุงและรักษาสภาพป่า พร้อมกับมีรายได้และผลประโยชน์จากปาด้วยในขณะเดียวกัน

9.3.6 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่ที่อำเภอนมสาร จังหวัดฉะเชิงเทรา งานหลัก คือ การค้นคว้าทดลองสาธิตเกี่ยวกับการพัฒนาที่ทำกินของราษฎรให้มี ความอุดมสมบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตของพืชหลายชนิด

10. พระราชอัจฉริยภาพ

10.1 ความเป็นมาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ด้วยความห่วงใยในทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์ชาวไทย จึงพบว่า พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อทรงค้นหาข้อมูลที่แท้จริงจากประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแก้ปัญหาอย่างถูกต้อง

พระราชดำริเริ่มแรก อันเป็นโครงการช่วยเหลือประชาชน เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้นำพันธุ์ปลาหมอเทศจากปิ่นซึ่งได้รับจากผู้เชี่ยวชาญด้านการประมงขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติเข้าไปเลี้ยงในสระน้ำที่นังอัมพรสถานและเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2496 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพันธุ์ปลาหมอเทศนี้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทั่วประเทศนำไปเลี้ยงเผยแพร่ขยายพันธุ์แก่ราษฎรในหมู่บ้านของตนเพื่อจักได้มีอาหารโปรตีนเพิ่มขึ้น

10.2 ลักษณะโครงการอันเนื่องมาจากพระราชประสงค์

10.2.1 โครงการตามพระราชประสงค์ หมายถึง โครงการซึ่งทรงศึกษาทดลองปฏิบัติเป็นส่วนพระองค์ ทรงศึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญในวงงาน ทรงแสวงหาวิธีทดลองปฏิบัติ ทรงพัฒนาและส่งเสริมแก้ไข ดัดแปลงวิธีการเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อดูแลผลผลิตทั้งในพระราชฐานและนอกพระราชฐาน ซึ่งต้องทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ในการดำเนินงานทดลองจนกว่าจะเกิดผลดี

10.2.2 โครงการหลวง พระองค์ทรงเจازงดำเนินการพัฒนาและบำรุงรักษาต้นน้ำลำธารในบริเวณป่าเขาภาคเหนือเพื่อบรรเทาอุทกภัยในที่ลุ่มข้างล่าง ด้วยเหตุพื้นที่เหล่านี้เป็นเขตแดนชาวไทยภูเขาจึงทรงมีโอกาพัฒนาชาวเขาให้อยู่ดีกินดี งานโครงการนี้จะกินเวลายาวนานกว่าจะเกิดผลก็เป็นเวลานานนับสิบปี การดำเนินงานจะยากลำบากสักเพียงใดก็มีทรงท้อถอย การพัฒนาค่อยๆ ได้ผลดีขึ้นชาวเขาชาวดอยจึงมีความจงรักภักดี เรียกพระองค์ว่า “พ่อหลวง” และเรียกสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถว่า “แม่หลวง” โครงการของทั้งสองพระองค์จึงเรียกว่า “โครงการหลวง”

10.2.3 โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์ หมายถึง โครงการที่พระองค์ได้พระราชทาน ชื้อแนะนำ และแนวทางพระราชดำริให้เอกชนไปดำเนินการด้วยกำลังเงิน กำลังปัญญา และกำลังแรงงาน พร้อมทั้งติดตามผลงานให้ต่อเนื่องโดยภาคเอกชน

10.2.4 โครงการตามพระราชดำริ โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่ทรงวางแผนพัฒนาทรงเสนอแนะให้รัฐบาลร่วมดำเนินการตามพระราชดำริ โดยพระองค์เสด็จพระราชดำเนินร่วมทรงงานกับหน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร โครงการตามพระราชดำรินี้ในปัจจุบัน เรียกว่า “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” มีกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย

10.3 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

10.3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

10.3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

10.3.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

10.4 หลักเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” (Sufficiency Economy) เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด รวมถึงการพัฒนาและบริหารประเทศที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง คำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบ การวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

11. แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว “เครื่องตะบันน้ำ”

11.1 วัตถุประสงค์

11.1.1 เพื่อแก้ไขการนำน้ำจากลำห้วยมาใช้ในโครงการเกษตรให้เพียงพอ โดยใช้เทคนิควิธีการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

11.1.2 เพื่อลดค่าใช้จ่ายและลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

11.1.3 เพื่อให้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีการใช้พลังงานทดแทน ถ่ายทอดสู่ชุมชนและ ผู้ที่สนใจ

11.1.4 เพื่อให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้จากการนำเครื่องตะบันน้ำมาบูรณาการกับ กิจกรรมการเรียนการสอน

11.2 หลักในการดำเนินงานพัฒนาเด็กเล็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร

11.2.1 โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนา

11.2.2 การพึ่งตนเอง เน้นให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง

11.2.3 การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

11.2.4 การใช้ทรัพยากรร่วมกันร่วมกันอย่างประหยัดและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

11.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน/การแก้ไขเกี่ยวกับเครื่องตะบันน้ำโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

บ้านหนองแคนตำบลนาด้วง อำเภอนาด้วง จังหวัดเลย

จากที่โรงเรียนได้ประสบปัญหาในการบริหารจัดการเรื่องการนำน้ำมาใช้ในโครงการเกษตรเพื่ออาหาร กลางวัน และนาระบบตะบันน้ำมาใช้เป็นผลสำเร็จมีขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน ดังนี้

11.3.1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการเกษตร และข้อมูลต้นทุนการผลิต จากการใช้ไฟฟ้า สูบน้ำในลำห้วยขึ้นมาใช้ กับการใช้น้ำประปา พบว่ามีค่าใช้จ่ายที่ใกล้เคียงกัน และไม่คุ้มกับการดำเนินงาน หากมี วิธีการนำน้ำในลำห้วยขึ้นมาใช้ได้โดยไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายจะเป็นวิธีการที่ลดต้นทุนการผลิตได้มาก

11.3.2 พยายามค้นคว้าข้อมูลจากภูมิปัญญาท้องถิ่นจากอินเทอร์เน็ต จากหน่วยงานที่สามารถให้คำแนะนำในเรื่องประหยัดพลังงาน ทางโรงเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้กับ นายทับทิม มีดทับ ไทย ผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งเคยอบรมที่ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอกุหลอง จังหวัดเลย ว่ามีวิธีนำน้ำจากลำห้วย ขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้โดยใช้ **เครื่องตะบันน้ำ** ซึ่งไม่ได้ใช้พลังงานไฟฟ้าเลย คณะครูและชาวบ้านที่สนใจจึงเดินทางไปศึกษาดูงาน พบว่ามีแนวทางเป็นไปได้ จึงได้วางแผนร่วมกันติดตั้งในโรงเรียน

11.3.3 โรงเรียนประสานของงบประมาณไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลนาด้วง เพื่อจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์มาทดลองติดตั้ง แล้วปรากฏว่าได้ผลดี จึงประสานองค์การบริหารส่วนตำบล และอำเภอนาด้วง จัดตั้ง เป็นแหล่งเรียนรู้ถ่ายทอดสู่ชุมชนและผู้ที่มีความสนใจ

11.3.4 นำความรู้มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนโดยคณะครู นักเรียน และชุมชน

11.4 ผลงานที่เกิดขึ้น

✓ นำมาใช้ในการเกษตรได้อย่างเพียงพอและประหยัด

✓ นักเรียนมีสุขภาพดีจากการได้รับประทานผักปลอดสารพิษ

